

ERDELYI MAGYARÁG

Felölös szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden nap. Szerkesztő-ségi órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea (Nagyvárad), Piața Mihai Viteazul (Nagypiac tér) 4. Telefon: 380.

Ara 1 lej 2

III. évfolyam 85 sz.

Szerda

1934 Március 28

Az európai politika nagy kérdése

Lesz-e leszerelés?

Csak a német-francia ellentétek elsimulása o'dhatja meg a helyzetet. -- Oszinték-e a Szovjet szándékai? -- Anglia gyarmatait félti

A kölcsönös bizalom szilárdíthatja meg a békét

A világpolitika érdeklődésének homlokterébe ismét a leszerelés kérdése lépett. A probléma akadályon és kibukáson keresztül egyre jobban foglalkoztatja a diplomátákat és politikusokat, mert az azal mindenki tisztában van, hogy a leszerelési kérdés meg nem oldása esetén beláthatatlan események zavarhatják meg Európa nyugalmát. A kérdés az utóbbi napokban össze kapcsolódott a szovjetnek a Népszövetségbe való belépése s ezzel szoros összefüggésben van az a kérdés, vajjon Németország nem hajlandó-e visszatérni Genfbe.

Páris és Berlin viszonyától függ minden

Mint minden nagy európai kérdés, úgy a leszerelés is csak azért probléma, mert belesik a német-francia ellentétek szövevényes hálójába. A két nemzet áldatlan harcára és egymással szemben való örök bizalmatlanságára ebben a kérdésben is elgáncsolja a megoldást és a minap a nagy angol lap, a Manchester Guardian meg is írta, hogy a leszerelés nagyon egyszerű lenne, ha sikerülne lik vidálni a német-francia ellentéteket.

Páris és Berlin viszonyától függ minden és éppen ez a baj. A két nemzet ellenségeskedését nem konkrét dolgok élezik ki, hanem az az örök bizalmatlanság, mellyel egymás iránt tápláltak. Páris nem hisz Berlin ígereiteiben akkor, amikor Berlin teljes jóakarátát hangsúlyozza és az egyensúlyi helyzet csak akkor biztos, ha az egyik erősebb, mint am ísík.

Amely pillanatban az erők egyformák, abban a pillanatban felborulhat az egyensúly.

A leszerelés bármennyire is égető probléma, nem bírhatja rá Párist arra, hogy bizson Berlin ígereiteiben. Ezért súlyos kérdés és ezért kell kétségek között a megoldásra illetve a kibontakozásra gondolni.

A szovjet probléma

A leszerelés kérdésével majdnem szorosan összefügg a szovjet belépésének kérdése a Népszövetségbe. Ez a probléma már csak azért is figyelmet érdemel, mert a szovjetnek a Népszövetségbe való belépésével dölne el az a nagy kérdés, vajjon lehet-e úgy számolni a Szovjettel, mint más állammal és vajjon a szovjettel kötött szerződések hitelt érdemelnek-e? Bár ma már majd az összes államok meg nem támasztási vagy más szerződést kötöttek a szovjettel, azért még most sem bíznak egészen a szerződések erejében és kételkednek abban is, hogy vajjon nem támadja meg őket a szovjet a legelső kedvező alkalommal?

A kételkedés jogos, hiszen a szovjetről mindenki tudja, hogy belső céljai közé ta-

tozik Európa „forradalmosítása”. Igaz, — hogy Moszkva már ez-szer mondta, hogy nem akar semmit, csak nagyják alni, de viszont a gyenge mindig barátokat keres.

A nagy kérdés tehát: lehet-e bizni Moszkvában vagy sem?

Franciaország véleménye szerint lehet és ezt vallja Olaszország is, ezzel szemben Anglia ellenvéleményt jelent be.

Mitől fél Anglia?

Anglia szovjetellenes magatartásának előbb utóbb ki kellett robbania. Az angoloknak a szovjet Európában nem jelent veszélyt, de igenis komoly veszélyt jelent nekik Ázsiában.

Helyre kell állítani a bizalmat

Tagadhatatlan, hogy Németország kilépése a Népszövetségből elérte azt a hatást, melyet Hitler remélt. A kilépés óta Németország ismét számít, Németországra nem kötelező az, amit Genfben határoznak és Berlin visszanyerte azt az akcióképességet, mely mindenestre pillanatnyi megkönnyebbülést jelent.

Németország lekötöttség nélkül levirhat az európai politika szírtjei között és Páris eléggé nyugtalan, mert nem tudhatja, — Berlin mire számít.

A legfontosabb kérdés most a bizalom helyreállítása és Mussolini teljesen világosan látja a problémát, amikor Németország visszatérését sürgeti Genfbe. A bizalom visszatérése nyugalmat jelentene és ha Anglia bizalmatlanságának legyőzésével a szovjetet is Genfbe lehetne csalogatni, akkor az európai helyzet végleg megszilárdulna.

Német repülőgép a francia keleti határerődök felett

Páris, márc. 24

Franciaország keleti határának szombat délután egy horogkeresztes repülőgép jelent meg, amely egészen alacsonyan elrepült a határon levő erődítmények felett és valószínűleg fényképfelvételeket is készített pilótája.

A repülőgép egy elhagyott repülőtéren rövid időre le is szállt, majd újra felemelkedett és elrepült Németország felé.

A német horogkeresztes repülőgép kémkedésének híre izgalmas feltűnést keltett

Párisban és valószínű, hogy az ügynek diplomáciai úton lesz folytatása.

Bécs felett szombat délután a magasban egy hatalmas horogkereszt szállt el. A szokatlan látványnak a bécsi utcákon rengeteg nézője akadt. Valószínű, hogy a horogkeresztet apró léggömbökből állították össze és így eresztették fel a nácik, akik a jelek szerint — a rövid ideig tartó fegyverszünet után ismét megkezdtek az attakot a Dollfuss-kormány ellen.

Győzött a Budai 11 Svájcban

Basel, márc. 25.

A Budai 11 Svájcban turázó csapatát a Basel FC-t szombaton 3:2 arányban legyőzte. A Budai 11 góljai közül a NAC volt tréner, Renner kettőt, Pórszoni egyet lőtt. A svájci csapatban Hassl és Wessely válogatott osztrák játékosok is mérköztek.

FILMPALACE

hétfő

Erkölc és szerelem

Főszerepben: Gréta Mosheim, Johannes Riemann, Oscar Homolka, Camilla Horn. Előzőleg új híradó!

Spanyolország is fegyverkezik

Madrid, márc. 25.

A többi tengeri hatalom után most már Spanyolország is megkezdte a fegyverkezését a tengeren. A Cortez pénteken 90 millió pezeta rendkívüli hitelt szavazott meg flottaépítkezésekre. A 90 millió pezetát két aknarakóhajó, két tengeralattjáró és egy kutatóhajó építésére fordítják.

— Ismeri Ön a Togalt? A Togal tableták azonnal ható szer rheumánál, köszvény-nél és ülőidegszabánál (isiasz), valamint ideg és fejfájásnál. E szer rendkívül szerencsés összetételénél fogva és azon kitűnő eredmények alapján, melyet a Togallal kiváló orvosok, számos klinika és kórház közel husz év leforgása alatt elértek, általános elismerésre talált. A Togal a beteg anyagokat természetes uton távolítja el a testből és nagy mértékben baktériumölő hatása is. Minden gyógyszerárban kapható.

... és így lett Dollfuss és Starhemrerg diszpolgár

Bécs, márc. 25.

Az osztrák vidék legnagyobb munkás, a rosa, Wiener Neustadt, amely nemrégiben még a szocialista védőrség főfőszke volt, — diszpolgárává választotta Dollfuss kancellárt és a Heimwehr országos vezérét, Starhemrerg herceget. A városi tanács ülésén, amelyen ezt a határozatot hozták, természetesen már nem voltak jelen a mandátumuktól megfosztott szociáldemokrata tanácsnokok.

Rejtélyes robbanás egy londoni kémiai laboratóriumban

London, márc. 24.

A London közelében levő South Kensington egyetemi város műegyetemének épületében tegnap reggel rejtélyes robbanás történt. Az explozió az egyik laboratórium teljes berendezését elpusztította. A laboratórium fala acélból készültek és így a tűz szerencsére nem terjedhetett tovább.

A robbanás az egész városban hallható volt és óriási pánikot keltett. A hatóságok azonban minden felvilágosítást megtagadnak a robbanás okaira nézve, sőt magukat az egyetemi hallgatókat sem engedik a laboratórium környékére.

Kreppapír kissé selejtes többféle színben 4 lejért kapható míg a készlet tart. Pásztor Ede papíráruházában Piata Mihai Viteazul 4.

Roosevelt külön törvényt hozott Insull ellen

Port-Said, márc. 25.

Az Attigi görög gőzös kapitánya közölte, hogy felfogta a Meotisz görög gőzös szarátáviratait, amelyekből kitűnik, hogy a hajó Alexandriától 150 mérföldnyire van és ott várja Insull görögországi tanácsadójának újabb utasításait. Port Saidban egyébként elterjedt az a hír, hogy a Meotisz befut a portsaidi kikötőbe.

Roosevelt elnök — mint Washingtonból jelentik — törvényjavaslatot ír talá, amelynek értelmében az Egyesült Államokba lehet szállítani az igazságszolgáltatás elmenekülő személyeket minden olyan területről, amelyen az Egyesült Államok területi kivüliségi jogokat élveznek. Ugy tudják, hogy ezt a törvényt Roosevelt egyenesen Insull Sámuel ellen hozta.

Severing, a volt porosz szociáldemokrata miniszterelnök röpiratban jelentette be csatlakozását Hitlerhez

Berlinből jelentik:

Loebe, a birodalmi tanács volt elnöke után Severing porosz miniszterelnök is csatlakozott a nemzeti szocialista mozgalomhoz. Severing "Utam Hitlerhez" című röpiratot adott ki, melyben kifejtette, hogy Hitler nem monarchista, hanem szocialista és a szociáldemokrata csatlakozása a nemzeti szocializmushoz egészen természetes.

A hír külföldön óriási feltűnést keltett.

Megtalálták egy londoni zálogházban Stavisky ekszereit

Páris, márc. 25.

Szombat délután kiemelték a chamonixi temetőből Stavisky koporsóját, amelyet Párisba szállítottak. Stavisky holttestét a parlamenti vizsgálóbizottság tagjai jelenlétében ismét felboncolják. A pénteken letartóztatott Fourtoix tábornokot tegnap törölték a francia hadsereg kötelékéből.

A párisi rendőrség egyébként tudomást szerzett arról, hogy a Stavisky által elrejtett ékszerek egyrésze Londonban van elrejtve. A hír vétele után azonnal két francia rendőrbiztos utazott át Londonba, ahol az angol detektívtestület egy tagja kíséretében sorra járták az angol zálogházakat és az egyikben sikerült is megtalálni az ékszereket, amelyeknek értéke meghaladja a 10 millió frankot.

Az ékszerek Stavisky titkára Romagnino feleségének nevére voltak elzálogosítva. Amikor azonban Romagnino feleségét erre nézve kihallgatták, kijelentette, hogy az egész ügyről semmit sem tud.

Mint ismeretes, a bayonnei bankból eltűnt ékszerek egy részét még a múlt héten megtalálták az egyik svájci bankban. A rendőrség ezeketán reméli, hogy az ékszerek többi részét is rövidesen sikerül megtalálni.

Jelentettük, hogy a parlamenti vizsgálóbizottság kihallgatta a Stavisky ügyben Proust képviselőt és Odín szenátort. A két államférfi kihallgatása után nyilatkozatot tett közé a lapokban, amelyben igen heves hangon bélyegzik meg a vizsgálóbizottság kihallgatási módszereit. Azt hittem, — írja Proust — hogy bíróság előtt állok és kiderült, hogy pártszenvédélytől elvakult emberek közé kerültem. A képviselő ezután ismételten hangoztatja ártatlanságát és kijelenti, hogy az a csekk, amelyen az ő neve szerepel, nem egyéb gyalázatos hamisítvány.

A parlamenti vizsgálóbizottság a kihallgatás alapján úgy Proust képviselő, mint Odín szenátor ellen megindította a bűnvádi eljárást.

Baromfitenyésztők!

Csak a korán keltelett baromfiaktól várhatunk még ebben az évben tojástart. Ajánlok a legjobb egyedekből kiválasztott, csapófészekkel ellenőrzött garantált fajtisztá tenyész

tojástart az alábbi árakban:

"Rhode Island"	drb	8 Lei
Fehér amerikai "Leghorn"		8 Lei
"Sussex" (valódi angol import)		15 Lei
Óriási "Pekingi" kacsa		12 Lei
Fehér "Mexikói" pulyka		20 Lei
Emdeni liba		80 Lei

Szélküldés vidékre is. Csomagolás és frankó mérsékelten lesz felszámítva és utánvételezve. Az összeg előzetes beküldése ellenében azonnal szállítja

Salamon János

nyug. pt. főfelügyelő

fajbaromfi tenyésztő, Oradea, Şirul Francieze 12.

Ugyanott "Kühne" féle kellető gépek, műanyag, etető és itató edények, foszphorsavas és szénsavas mészkapható. Csakis válaszlás bélyeggelellátottlevelekre válaszolunk

— Hatvanhárom községben pusztít a lépfene. Dejről jelentik: Az utolsó évben Somes megyében a lépfene az állatállományban óriási pusztításokat végzett. Hatvanhárom község állatállománya van pusztulóban és már eddig több a kár három millió leinél. A vármegye prefektusa a kormányhoz fordult, hogy sürgősen utalják ki a szükséges mennyiségű oltóanyagot. A megyében a gazdák állandó remegésben várják, hogy a kormány elküldje a szükséges szérumot. A múlt évi rossz termés után Somes megye földművesei leirhatatlan nyomorba jutottak és kimondhatatlan az elkeseredés az egész megye területén.

Töltőtoll javításokat

minden márkához gyorsan és olcsón vállal

Pásztor Ede

papír és írószeráruháza

Beiktatták a sibiui interimárbizottságot

Sibiu, március 26.
Regman prefektus tegnap beiktatta az interimárbizottságot, melynek elnöke dr. Piso, alelnökei dr. A. Salca és Gundisca. A bizottság tagjai: dr. Moga ügyvéd, Petra, G. I. Dima tanár, Bucsa lelkész a székelyközben, pedig Ernst H. dr. Dorr G. és R. Gobbel.

Ugyancsak beiktatták a megyei interimárbizottságot is, amelynek elnöke: dr. E. Cretu. A tagjai: I. Dordea, Cuceanu, I. Bratu, I. Gavator, C. Vestea, I. Juga, M. Rota, dr. A. Bruckner és Weinhirscher.

Pénzhamisítót tartóztat- nak le Sf. Gheorghe mellett

Sf. Gheorghe márc. 26.
A csendőrszárnyparancsnokság már ebben értesült arról, hogy a megyében gyszámú hamis pénz van forgalomban. A nyomozás egyideig eredménytelen maradt, míg végül most sikerült Borosneul községben a pénzhamisító bandát elkapni. A banda tagjai Mákos Gábor, János Imre és Domján Lázár voltak és Mákos Gábor lakásán a pénzhamisító gépet megtalálták.

A pénzhamisító gépen kívül lefoglalták a gipsz nyomokat és nagymennyiségben elrejtett hamis pénzt.

A három hamisítót a bűnjelével együtt adták az ügyészségnek.

Ezzel kapcsolatban írjuk meg azt is, hogy ugyancsak Borosneul Mára községben Kovács Árpád lelkész lakásán betörtök és 15 ezer lei értékű ezüstneműt vittek el. A lopás gyanúja a lelkész családjára esett egy Benda András nevű legényre esett, akik tudták, hogy Kovács lelkész hol tartja az értékeket. A két gyanúsított egyelőre szabad.

Belföldi futballeredmények

Nemzeti Bajnokság
Bucuresti: Juventus—Soimi 3:1. Zai-escu 2, Palmer illetve Apostolean góloznak.
Arad: Gloria—Mures 3:0, Dobra 2, és Faur II lőtték a gólokat.
Timisoara: TAC—Rapid 1:1, ILSA—Hertha 5:2, Electrica—Banatul 0:0. Bajnokiak. Kinizsi—ZsAK Szabadka 3:0. Ciolac 2, és Beke góloztak. TMJE—Kinizsi 2:0.
Bucuresti: Venus—Tricolor (Ploesti) 10:2. Barátságos. Turda—Sportul Studen-tesc 1:1 bajnoki, Voevodul Mihai—Viforul Dacia 3:0 bajnokiak.
Satumare: Törekvés—Kolping 4:5, —Phoenix—Barkochba 2:2.
Carei: Olimpia—Victoria 3:1.
Cluj: KMSC—Hagghbor 5:0.
Alba-Iulia: Romania—Unirea 9:3.
Targul-Mures: MMJE—Medias 9:0.

MEGJELENT!

**János bácsi
utazásai
a bérkocsival**

I. Végig Erdéjen

**Ára 20 lei. — Kapható a kiadó-
hivatalban és az újságárusoknál**

Időjárás

Változó felhőzet, nyugaton vagy észak-
kon kisebb eső vagy zivatar. A hőmérsék-
let mérsékelt.

„Száz ezer embernek nincs állampolgársága” mondja az igazságügyi államtitkár

**Milyen iratok szükségesek az állampolgárság
elnyeréséhez?**

Bucuresti, március 26.
Roman Valeriu igazságügyi államtitkár nyilatkozott a lapoknak a rendezetlen állampolgársági ügyekről. Az államtitkár rámutatott arra a tényre, hogy az országban jelenleg is 100 ezer ember él, kinek nincs rendezve az állampolgársága.

Az állampolgársági ügyek meggyorsítására 1928 óta egy külön bizottságot állítottak fel, melynek a mindenkori igazságügyi államtitkár az elnöke, Roman Valeriu államtitkár az ügyek nehézségének rendezéséről beszélt, majd közölte, hogy milyen iratokat kell a bizottság elé terjeszteni azoknak, akik rendezni kívánják állampolgárságukat:

1. Születési bizonyítvány. 2. Bizonyít-

vány arról, hogy 1918 decemberében a csatolt területek valamelyik községében laktak. 3. Egy bizonyítvány, melyben az illető község primárja igazolja, hogy az állampolgársági listák összeállításánál az illető nem tartozkodott a községben. 4. Egy bizonyítványt, mellyel igazolja, hogy beiratási kérését nem utasították el a 19-ik paragrafusban előírt közigazgatási szervek és hogy nem optált más ország állampolgárságára. 5. Egy bizonyítványt arról, hogy az utólagos beiratkozási kérvényt sem utasították el a közigazgatási törvény 20-ik paragrafusában feltüntetett közegek. Ezt a bizonyítványt az a tábla kell kiállítsa, melynek hatáskörébe az illető község tartozik. Az előbbi pontokba foglalt bizonyítványokat a városháza is kiállíthatja.

Lezajlottak az olasz képviselőházi választások

Rómából jelentik:
Olaszország egész területén lezajlott a képviselőválasztás. A hivatalos statisztika szerint a fascista választások nagy érdeklődés mellett zajlottak le s 10 és fél millió szavazó közül 10 millió és 40 ezer ie-

szavazott.

A választáson 10 millió 25 ezer igen-
nel, 15 ezer nemmel szavazott.

Mussolini reggel fél 9-kor jelent meg
egy római kerületben és elsőnek szava-
zott.

„Jo a szörnyűséges”, a leghirdettebb párisi apacs is Stavisky bűntársa volt s megszökött a detektívek elől

**Véres uccai harcok kommunisták és fascisták kö-
zött Párisban**

Páris, március 26.
„Jo, a szörnyűséges” — más néven „A fehérbaju Jó” felbukkanása a Stavisky-ügy legújabb szenzációja. Szinte hihetetlen körülmények között sikerült a francia főváros leghirdettebb banditájának. „Jo, a szörnyűséges”-nek, akit polgári néven George Hainneux-nak hívnak, a rendőrök gyűrűjéből,

egy titokzatos, a rendőrséghez tartozó
egyen segítségével kiszabadult.

„Jo, a szörnyűséges”, Romangine mellett Stavisky egyik legbizalmasabb barátja és segítőtársa volt, akinek sikerült mindaddig háttérbe maradnia. A nyomozás megállapította, hogy ő juttatta el Londonba a Stavisky féle ékszereket és gyanús a szereplése a Prince gyilkosági ügyben is. „Jo, a szörnyűséges” a rue de Dome egyik szállodájában lakott. Tegnap reggel

rendőrök és detektívek vettek körül a
szállót.
de Jo addig már megszökött.

Páris, március 26.
A Stavisky ügyből és a február 6-iki uccai harcok során közismertté vált Iban-geraux képviselő parlamenti beszéde idején a parlamentet környező uccákon komoly összeütközés volt a fascizmus leküzdésére alakult szervezet tagjai és a fascisták között.

A fascista ellenes csoport tagjai job-

bára kommunisták voltak, akik olyan heves uccai harcot indítottak, hogy a rendőrség nem tudta helyreállítani a rendet. A rend csak akkor állott helyre amikor a marseillesi mozgó gárda 250 tagja kivonult és szétverte a tüntetőket.

A kommunisták több tisztet megta-
madtak és véresre vertek, egy zászlós su-
lyosan megsebesült.

A rendőrség több kommunistát letartó-
tatott.

Állat és terményárak Oradeán

Buza 325—335. Rizs 220. Árpa 200.
Zab 200. Tengeri 160 Lóhere 30—40 La-
cernamag 35—40 Tökmag 650—750 Nap-
raforgó 320 Széna 60. Lucernaszéna 90
Szalma 30 Sertés élőszul 21—22.

Szerkesztői üzenetek:

S—e. Keresse fel Lupeniben Joó Dénes
Cal. Centrala No. 62 Tárgyaljon vele.

Hü olvasó. A János bácsi könyve meg-
jelent, kérje a bizományostól, ára 20 lej.

Nem folyik be az egyszázalékos munkanélküli-taxa

A központi bizottság döntése szerint a betegsegélyzők által összegyűjtött összegekből 20 százalékot Bucurestibe kell küldeni

Bucuresti márc. 26.

A munkaügyi minisztériumhoz a munkaügyi felügyelőségek részéről beérkezett jelentések, valamint Georgan miniszteri inspektor személyes vizsgálata alapján megállapítást nyert hogy az ipari és kereskedelmi alkalmazottak által fizetett munkanélküli taxákból megközelítőleg sem gyűjtött össze az az összeg, amit vártak volna.

A munkaügyi minisztériumban értekezlet volt ebben az ügyben, amelyen a gyáriparosok képviselői is résztvettek és el-

határozták, hogy az Ugir újból felhívást fog intézni a gyárakhoz és a munkaadókhoz, hogy fizessék be az egyszázalékos munkanélküli segély-nozzájárulást. Egyben megállapították azt is, hogy a munkásbiztosító pénztárak által összegyűjtött összegekből

80 százalékot a helyi munkanélküli bizottságok rendelkezésére bocsátanak, 20 százalékot pedig a központba küldenek fel.

Hat hónappal ezelőtt megharapta a veszett kutya

Veszettség tört ki egy marghitai asztaloson és két napi kinlódás után meghalt

Marghita, március 26.

Mikó Lajos 52 éves asztalos tragédiája általános részvétet keltett Marghitán. Mikó Lajoson, akit mindenki makkegészséges embernek ismert, az elmúlt héten egyik éjszaka különös tünetek kezdtek mutatkozni. Felébredt álmából, orditozni kezdett, megütötte feleségét és gyermekeit, majd hiányos öltözetben az uccára ment és vészes ordításával felverte a város csendjét.

Az álmukból felriasztott szomszédok orvost hívtak, aki egy injekcióval valamenny-

nyire megnyugtatta a zavarodott embert, akit ezután beszállítottak az oradeai elmekórházba. Az elmekórházban megállapították, hogy a szerencsétlen emberen

veszettség tünetei mutatkoznak, de segíteni már nem lehetett rajta és két napi kinlódás után Mikó Lajos meghalt.

Felesége állítása szerint Mikót még hat hónappal ezelőtt harapta meg egy kutya és a veszettség egy félév után tört ki csak rajta.

Ciuc-Sângeorgen

Sikkasztott, a sikkasztásért elmozdított jegyző utódja is

Ha a jegyző ur sokat mulat

Mercurea-Ciuc márc. 26.

Az elmúlt évben a Ciuc-Sângeorge község jegyzőjét Ráduly Lajost letartóztatták, mert 150 ezer lei hivatalos pénz elsikkasztásával vádolták meg. A jegyzőség ideiglenes vezetésével Tulghes község jegyzőjét Tarnoveanut bízták meg, aki — miután hivatalát átvette — feltűnően sokat mulato-

zott és költekezett. A felusiak feljelentést tettek ellene és a prefektus egy inspektort küldött ki, aki megállapította, hogy a jegyző által kezelt hivatalos pénzből nagyobb összegek hiányoznak. A járás főszolgabírája és a megyei főkönyvelő lepecsételték a kasszát, dr Otetea prefektus pedig felfüggesztette állásától a jegyzőt.

Timișoarán letartóztattak egy betörő „festőművészt”, akit Oradeán két és félévre ítélték

Timișoara, március 26.

A timișoarai rendőrség büntügyi osztálya ma éjszaka elfogott egy Kovács Gyula nevű férfit. Kovácsot Preyer-uca 21. szám alatti lakásán tartóztatták le és a nála megártott házkutatás igen figyelemreméltó eredménnyel járt, amennyiben megállapították, hogy Kovács Gyula — kit a helyi alvilágban Kepes József, vagy Orosz József néven ismertek — Aradon számos betörést követett el. Kovács Gyula a rendőrségen kihallgatásakor elmondta, hogy

festőművész, azonban képeinek hozadékaiból nem tudott megélni, ezért vetemedett betörésre. Felesége egy évvel ezelőtt megmérgezte magát és az asszony betegsége rengeteg pénzt emésztett fel. Megállapították, hogy Kovácsot Oradeán egyizben két és fél évre, egyizben pedig hét hónapra ítélték el betöréses lopások miatt. Kovács elmondta, hogy Timișoarán több betörést készített elő és ha ma éjszaka történetesen nem kerül letartóztatásra úgy a jövő héten már a közönséges bűnözők között lenne.

Számkivetve

— Regény az életből —

1

I. FEJEZET

Endicottot nyomasztotta a ház eseménye ledobta bőröndjeit a durva pokrócra a szalagos lépcső alján, amely felvezetett a házba. Bement a homályos nappali szobába. Sem volt a szobában így hát kilépett a teraszra a kettős rácsajtón keresztül. Itt telen délnek fordult. Végigment a pergolán a levegő szagát, lugasszerű folyosóig amíg odaért az etruszk padhoz ahonnan meg lehetett tekinteni az uszodán. Itt leült a kasszán. Egy levél sem mozdult a syringa ágakon, amelyek körülötte lógtak. Olyan gyász és fullasztó volt a levegő hogy Endicott, ahogy az uszomedencét bámulta, a víz pusztaságára is enyhülést érzett.

Volt idő amikor nagyon büszke volt erre az uszomedencére. Ő maga tervezte a domboldalon, ahol forrás csörgedezett elő a domb alján a görbe fagyókerek közül. Szoliditása oltalmazta ezt a forrást és megépítette a cementmedencét nyolcvan láb hosszúra, harminc láb szélesre, kirakatta tennesseli márvánnyal és hét lépcsőfok csináltatott márványból, amelyeken a sekélyebb részbe lehetett menni. A medence oldalán oszlopsor vonult végig, melyet wistaria árnyékolta be. A négy sarkán tuskák álltak. Az uszóda felső végén árkos barlang termésköből ahonnan a lejtő kertre lehetett jutni. Ugy gondolta, hogy az egész józan és egészséges szórakozás tere lesz. De az Élet elvette a zamatját, hogy az Élet sok más dologgal megtesztelte. Hiába a sok repkény, a sötétzöld futóka, a tejfehér márványon, a kékeszöld tiszta víztükrön, amelyben visszafükröződik a sokféle virág zöld levél a fehér márványoszlopokkal együtt; ez a medence most a keserűség medencéje volt az ő számára.

Ahogy az élettelen, forró sötétségben keresztül elgondolkodva nézte a vizet, észbe jutott hogy Erica a felesége, mennyire szerette ezt a medencét. Szinte maga előtt látta ahogy ott ül a római padon a medence tulsó oldalán. A wistaria venyigéi akkoriban még vékonyabbak voltak és a nap sugarak ferdén tüntek Erica száradó hajára. Csodás haja volt, olyan mint az arany és hihetetlenül dus. Erica mindig azt állította hogy a medence vize nem olyan közönséges víz, mint más víz, hanem rádiumos mert az a hatása hogy a bőr selyemsimáságu lesz utána.

De a mulatságnak vége volt az Osborne eset miatt. Erica és Osborne Bertie azt a szokást vették fel hogy egyedül uszókáltak a medencében alkonyat után. Endicott felszólt ez ellen és végül megtiltotta. Amikor a felesége nevetve daccolt vele és kijelentette, hogy Bertievel éjjelkor megint uszni fognak Endicott dühösen kijelentette, hogy abból nem lesz semmi. Hogy tekintélyét megővje odament a medencéhez és kifolytatta a csapóajtót, amelyen a víz kifolyt és aztán lefeküdt.

Éjjelkor a felesége és Osborne leoson tak a medencéhez anélkül, hogy felcsavar tak volna a villanykörtéket. Osborne kacag va, mire sem gondolva, fejét ugrott a vörös szőnyeggel bevont ugródeszkáról a medencébe. Az üres cementmedence fenekén a koponyája úgy tört össze mint a tojás.

Endicott ahogy most ottan ült, szinte hallotta Erica sikolyát kertjük éjjeli csendjében. Még látni is vélte feleségét, ahogy összegubbasztva ül a római padon a medence végén, rámeredve a zöldessárga vízre. Pedig 5 hosszú éve már ő is halott. És ez a második katasztrófa éppen olyan oktanak és gunyosnak tűnt fel. Endicott elgondolt mint az első.

(Folyt. köv.)

Agglegény- és vénlány adó Törökországban

Istanbul, márc. 24.

A török kormány törvényjavaslatot készített, amely Törökországban is bevezeti az agglegényadót. Külön érdekessége a törvénynek, hogy annak hatályát a nőkre is ki terjesztik, azaz azok a nők, akik egy bizonyos korhatáron túl nem mennek férjhez, szintén agglegényadót tartoznak fizetni.

Több ezer teljesen meggyógyult és munkaképes igazolja kiváló hatását az Oláh Károly plébános által feltalált **Antiphthysin** általánosan elismert tüdőbaj elleni gyógyszernek. Ismertető füzetet díjtalanul küld a gyógyszer készítője **Osváth Győző-szerelő, Târgu-Mureș - Marosvásárhely**

Kommunistákat ítélték el Kölnben

Köln, március 24.

A múlt év márciusában a kölni rendőrség nagyszabású kommunista sejtet leplezett le. A kommunisták titkos rádió leadó állomást tartottak fenn és állandó összeköttetésbe voltak Moszkvával.

A tárgyaláson 11 ember ült a vádlottak padján, akik közül hatot felmentettek, míg a többiek egytől két évig terjedő fogházbüntetéssel sújtottak.

Kérje mindenütt a

GOLF borotva-pengét!

az acélipar legtekélyesebb alkotása! és öröme lesz a borotválkozásban. Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea. Promenad Eminescu 16.

Helybenhagyta a Semmitőszék is a gyilkos Nicolaescu ügyvéd büntetését

Bucuresti, márc. 24.

A Semmitőszék tegnap tárgyalta Nicolaescu ügyvéd felelősségi perét. Nicolaescu, mint emlékeztető, meggyilkolta feleségét és anyósát, hogy hozzájusson a két nő vagyonához. A törvényszék

20 évi kényszermunkára ítélte a gyilkos ügyvédet

s a tábla után a Semmitőszék is jóváhagyta a büntetést.

A svédek igen enyhe büntetést szabtak Kreuger barátaira

Stockholm, márc. 24.

A stockholmi törvényszék pénteken hozta meg utolsó ítéletét az emlékeztető Kreuger féle panama ügyében. Négy vádlott állt a törvényszék előtt, akik közül Rydbute bankigazgatót csalárd bukás miatt négy havi fogházra és 7500 korona pénzbüntetésre, André mérnököt csalás miatt két hónapi fogházra, Danfolti igazgatót és Toll mérnököt csalárd bukás miatt négy-négy havi fogházra ítélték.

Ügyvédek figyelmébe

1 doboz carbon papír 50 lei

Mindenféle nyomtatványok

határidő napló,

fogalmi, famentes és gépiró papírok stb a legolcsóbb árban

Pásztor Ede

papír és írószeráruházában Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

A pénzügyminiszterium felhívása a nyugdíjasokhoz

Bucuresti, márc. 24.

A pénzügyminiszter pénteken rendeletet adott ki, melyben utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy mindazon nyugdíjhatárlékokat nyugdíj, temetkezési segély stb. a melyek a múlt évi április 1-e óta keletkez-

tek, ez évi április 1-ig okvetlenül fizessék ki. A pénzügyminiszter egyben felhívja a nyugdíjasok figyelmét is erre a körülményre az, hogy követeléseik folyósítása végett április 1-ig feltétlenül jelentkezzenek a pénzügyigazgatóságnál.

Az őszülés nem szégyen,

de eredeti hajszínét visszanyerheti a **FLOREAL hajregenerator** használatával. Nem festőszer! Régi bevált hajváz! 1 üveg ára 60 Lei.

Romániában kapható Drogueria „Centrala” Oradea, Telefon 6-56.

Amikor a községi jegyző hamar meggazdagszik

Ma állt bírái elé a bűnbeesett jegyző

Mercurea-CCiuc, márc. 24.

Ciucsangheorghe községben éveken át teljesített szolgálatot Radul, Lajos községi jegyző. Raduly működésével a község lakosai nagyon megvoltak elégedve, de amikor látták, hogy a jegyző hirtelen nagy vagyonra tett szert, gyanusnak találták a dolgot. Radul yhivatalában hirtelen vizsgálatot tartottak és ekkor kiderült, hogy a jegyző több százezer lejjel károsította meg az államot

a községet és a közbirtokosságot. A jegyzőt azonnal letartóztatták és ügye most került a törvényszék elé.

A tárgyalásra mely pénteken kezdődött száznál több tanút idéztek be és a tárgyalás több napot vesz igénybe. A bíróság előtt Raduly azt igyekszik bizonyítani, hogy a hiányzó összegeket nem a maga, hanem a község javára használta fel.

Hitleri eredmény:

Megszűnik a „Vossische Zeitung“

A két évszázad óta fiennálló lap beszünteti megjelenését

Berlin, márc. 25.

Németország egyik legrégibb és legtekélyesebb lapja, a Vossische Zeitung március 31-ével beszünteti megjelenését. Az Ullstein lapkiadóvállalat, amelynek konszernjéhez a Vossische Zeitung tartozik, nyilatkozatot adott ki, amelyben közli, hogy a lap április 1-től kezdődően nem jelenik meg többé.

A nyilatkozat rámutat arra, hogy a Vossische Zeitung több, mint kétévszázados fennállására tekinthet vissza és az alatt az idő alatt mindig csak az olvasók közönsége egy aránylag szűk rétegének igényeit próbálta kielégíteni, ami mindig több és több pénzbe került, már csak azért is, mert maga a vál-

lalat is a legnagyobb igényeket támasztotta ezzel a lappal szemben. Olyan óriási anyagi áldozatokra, mint amilyeneket a Vossische Zeitung érdekében hoztak, a német sajtó történetében alig volt még példa.

A lap az új Németországban is folytatni próbálta, még pedig felfrissített erővel, — munkáját — mondja a nyilatkozat — a mai idők azonban nem alkalmasak arra, hogy egy lap elkülöníteni próbálja az olvasók egy aránylag jelentéktelen rétegét. Minél nagyobb közösségekre kell törekedni és a Vossische Zeitung feladata ilyen körülmények között befejezettnek tekinthető.

„Idegeim felmondták a szolgálatot“

Agyonlőtte magát a Hűvös völgyben egy fiatal budapesti joghallgató

Budapest, márc. 25.

A Hűvösvölgy—Nagykovácsierdő egyik ösvényén a járőrelők egy fiatalember holttestét találták. A fiatalember fejét golyó furta át, kezében még görcsösen szorongatta a revolvért, amellyel öngyilkosságát elkövetelte. Értesítették a főkapitányság központi ügyeletét, ahonnan rendőri bizottság szállt ki a Nagykovácsi erdőbe. Az öngyilkos fiatal ember zsebében talált személyazonossági iratokból megállapították, hogy y az öngyilkos Szabó Ferenc, egy sátoraljaújhegyi könyvkereskedő 22 éves joghallgató fia. Zsebében bucsulevél volt, amelyben a következőket ír-

ta:

„Idegeim felmondták a szolgálatot. Hiszek abban, hogy csak a testem hal meg és a lelkem tovább fog élni. Csak testi halál van. Ne sirassatok, én tovább élek. Mindig idealista voltam, de a mai világnak nem kelnek az idealisták. Isten bocsásson meg nekem. Ha bűn az, amit elkövettem, előre meg bűnhődtem már érte.“

A főkapitányság központi ügyeletéről telefonon értesítették a sátoraljaújhegyi rendőrséget, hogy a szomorú hírt kiméletesen tudassák a szerencsétlen sorsu fiatal joghallgató szüleivel.

Adóban elvitték a Schwimmer-cukrászda egész berendezését

Oradea, március 25.

A Piata Regina Maria legforgalmasabb helyén a hídfőnél volt a Schwimmer cukrászda. A forgalmas cukrászdát körülbelül másfél évvel ezelőtt rendezték be és egy ideig nagyon látogatott volt. Az üzlet azonban még sem mehetett jól, mert Schwimmer nem rendezte az adótartozását és nagy

összegekkel volt adós. Két nappal ezelőtt aztán adóhivatali tisztviselők jelentek meg a cukrászdában, akik a berendezést kocsira rakatták és mindent elvittek. A cukrászdát természetesen bezárták és vasárnap már egy szórakozóhellyel ismét kevesebb volt a város főterén.

SPORT

2:2 arányban eldöntetlenül végeztünk Pardubitzban

Románia-Csehszlovákia 2:2

Pardubitz, március 25.

Tizenötezer néző jelenlétében tegnap délután játszották le a Dél-csehszlovákiai Pardubitzban a román-cseh világbajnoksági selejtező mérkőzést. A meccs 2:2 eldöntetlen eredménnyel végződött. Lapzártáig még nem tudtuk meg, hogy a magyar csapat csupán annyi vált ismeretessé, hogy a románok góljait Kovács és Sepi lőtték. A csehek ragadták magukhoz a vezetést, de a románok egyenlítették. A román csapat megérdemelte volna a győzelmet.

Magyarország-Bulgária 4:1 (1:1)

Szófia, március 25.

A világbajnokság selejtezőjében Magyarország válogatott csapata vasárnap Szófiában a bulgár válogatottal mérkőzött. A mérkőzés végeredménye 4:1 a magyarok javára. A magyar csapat kipihenten és jó kondícióban lépett a pályára, a sorsolás is kedvezett, a száraz kökemeny pálya azonban megakadályozta a szép akciókat. A vezető gólt a 27 percben a bulgárok érték el, de Sárosi a következő percben 25 méterről köté bombával kiegyenlített.

A második félidőben a magyarok főlénybe kerültek. A 12-ik percben Toldit kapu előtt elgáncsolták. A bírót 11-est ítélte, amit P. Szabó rugott. A bolgárok akadályozták P. Szabót, a bírót újabb 11-est ítélte, és P. Szabó most már a hálóból rugja a labdát. (2:1). A bolgárok is 11-est érnek el, amit Szabó öklözéssel és rávetéssel véd, megsérül és Hada áll be helyére a kapuba.

A 40. percben Teleki beadásából Toldi éri el a magyarok harmadik gólját, a 43. percben pedig Vince-Markos összjátékából születik meg a végeredményt jelentő negyedik gól.

A román Xifandó kitűnően vezette a mérkőzést, amelyet tízezer főnyi közönség nézett végig.

(Budapest). Magyarország B válogatott-Briinn válogatottja 8:2 (2:1) Magyarország válogatott-Phóbus 5:0 (2:0).

NAC-UDR 4:0 (2:0)

A resicai csapat nem volt komoly ellenfele a Nac-nak

Oradea, március 25.

A Crisanával szemben szorbaton elért 2:2 arányu jelentékeny eldöntetlen után vasárnap már nagyszámú közönség volt kíváncsi a resicai Udr. és a NAC játékára. A szombati mérkőzéstől fáradt Udr nem volt komoly ellenfele a Barátkyvai megerősített NAC-nak, bár különösen az első félidőben jól tartották magukat.

A NAC első gólja mindjárt az első percekben születik meg, Barátky védhetetlenül küldi hálóból a labdát. A 17. percben Ko-

csis bombája a kapufélfáról pattan vissza, de kisvártatva Rónai jóváteszi a szélső hibáját és nagyon szép helyzetből rugja a második gólt. A játék ezután elapadosodik.

A második félidőt nyomasztó NAC főlény jellemzi. A zöldfehérek rengeteg kornert érnek el. A NAC harmadik gólja Barátky élményszerűen szép fejeséből esik. A 25. percben a bírót 11-est ítélte az Udr ellen, amit Rónai expedíál a hálóból. A NAC főlény percről-percre nő, de már újabb gólokban nem jut kifejezésre.

Botránybafult a Kin zsi-Victoria mérkőzés

A Törekvés-Ctr kerületi derby eldöntetlenül végződött

Oradea, március 25.

A Mihály-pályán lebonyolításra kerülő Kinizsi - marghitai Viktória mérkőzés mindjárt az első percekben kínos botránybafult. Kinizsi Roszkopf nevű játékosa inzultált egy Viktória-játékost, a bírót kiállította, de a játékos nem akart kiállani. A

csapat intézője, Faragau komiszár is kiadta az utasítást, hogy a játékos ne álljon ki. A bírót várt néhány percet, azután lefújta a mérkőzést. A fanatikus velencei közönség egy része erre berohant a pályára és tetleg inzultálták a bírót, aki alig tudott megszabadulni az ütlegek zuhatagától.

alól. A District legközelebbi ülésén foglalkozik a botrányral és valószínűleg a két pontot a Viktória javára írják.

Oradea, március 25.

A vasárnap délelőtt lebonyolításra került kerületi bajnoki mérkőzések közül a legnagyobb érdeklődéssel várt Törekvés-CFR mérkőzés eldöntetlenül végződött. Mindkét csapat minden tudását lelkesedését beleadta a küzdelembe, amelytől a bajnokság kimenetele függött volna. Ugy a Törekvés, mint a CFR védelme is oroszlan-ként küzdött és így történt, hogy egyik csapat sem tudott gólt elérni és a mérkőzés 0:0 arányban eldöntetlenül végződött.

A mutatott forma alapján a Törekvés érdemelte volna meg a győzelmet.

Szépen sikerült a Törekvés tornász-bemutatója

Oradea, március 25.

A Törekvés tornászcsapata szépen sikerült tornász-bemutatót rendezett vasárnap délután a premontrei gimnázium dísztermében. A tornászok produkcióit nagyszámú közönség nézte végig.

Olaszország-Görögország 4:2

Róma, március 25.

Tegnap délután játszották le Rómában az olasz-görög világbajnoksági selejtező mérkőzést. A meccset 2:0-as félidő után 4:2 arányban az olaszok nyerték meg.

Oradea, március 25.

A Crisana vívóversenye

A Crisana vívószakosztálya országos jellegű vívóversenyt rendezett, melyen Erdély számos városából képviseltették magukat az egyesületek.

A vívómérkőzések a késő éjszakai órákba nyúltak és így részletes eredményt csak holnap közölhetünk.

A hölgy törvívóversenyt György Emília (Oradea) nyerte.

Az anyakönyvi hivatalból

Házasságok: Kovács Béla-Bachner Jolánka, Pakó Oscar-Nagy Erzsébet, Magyarai Ioan-Dan Márta, Georgescu Petre, Noszák Katalin, Adám Ferenc-Hegyi Róza, Ionescu Ioan-Belle Mária, Danculea Nicolae-Sándor Mária, Kiss József-Agocs Julianna, Klein Albert-Kárl Lenke, Gyarmati Lajos-Mille Irén, Balogh Ferenc-Sulytó Mária, Katona Károly-Szilágyi Gizella, Horváth Lajos-Hajdu Etelka.

Születések: Kiss Éva, Cioban Julia, Briscut Livia, Bokor Margit, Grünhut Hedvig, Popoviciu Iosif, Nagy Irén, Rub Judit, Sternberg Vilmos, Szabó József, Szabó Lajos, Rogojan Anna, Foru Constantin, Bercea Elena, Szalacsi Sándor, Adler Georgina, Hirsch Éva, Jámbar György, Zámbo Béla, Mihele Győző, Furulyás Etelka, Tripsa Aurél, Rapaport Róza, Beck Katalin.

Halálozások: Gogan Ioan 44 éves, Dumitriu Ilésné 28 éves, Ivanov Stefan 1 hónapos, Gheran Ester 41 éves, Buda Irimie 47 éves, özv. Rebenschaft Mártonné 82 éves, özv. Szőke Sándorné 66 éves, Szentmihályi László 5 hónapos, Biró Károly 77 éves, Briscut Livia 2 hónapos, Boda Teodor 38 éves, Nagy Sándor 52 éves, Stern Reghina 2 hónapos, Korodi Lajos 51 éves, Kohn Mihály 76 éves, Pavel Constantin 57 éves, Batori Sándor 1 hónapos, Lázár Ádám 31 éves, P. Nagy Zsuzsanna 76 éves, Chirila Györgyné 30 éves, Bencsik Mária 81 éves, özv. Polcz Lajosné 76 éves, Weisz Adél 12 éves, Bulbuk János 58 éves, Marhoffer Anna 70 éves.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA